

30578

Wet gemeentelijke watertaken

Plenair debat 14 februari 2007, inbreng SP

Het wettelijk verankeren van de zorgplicht van de gemeente voor het grondwater en het inzamelen van regenwater legt de lat voor het waterbeheer in stedelijk gebied hoger. De SP-fractie is het daarmee eens. Daar staat tegenover dat tegelijk met de overstap van rioolrechten naar rioolheffing ook de heffingsgrondslag wordt verruimd. De vraag is of en in welke mate deze kwaliteitsverbetering-op-papier wordt omgezet in meetbare, betere prestaties van de gemeenten. Die vraag knelt te méér omdat nu al duidelijk is dat de gemeentelijke rioollasten ten gevolge van vervangingsinvesteringen de komende jaren sterk gaan stijgen.

De regering zegt: de gemeenteraad moet als hoogste orgaan van de gemeente controleren of de geïnde heffing effectief en efficiënt besteed wordt. Maar dat is buitengewoon lastig, als de wetgever de gemeenteraad daartoe niet van de nodige hulpmiddelen voorziet. De Tilburgse economen Van Damme en Mulder concludeerden in Economisch Statistische Berichten van maart 2006 dat in de waterketen jaarlijks circa € 600 miljoen efficiencyverbetering mogelijk is. Alleen al in de waterzuivering gaat volgens hen jaarlijks € 300 miljoen verloren door inefficiënte bedrijfsvoering. Bij rioolbeheer en drinkwater is een efficiencybesparing van ten minste € 200 miljoen mogelijk. Door meer samenwerking in de waterketen kan nog eens € 100 miljoen extra worden bespaard. Kan de minister aangeven hoe dit wetsvoorstel bijdraagt aan een verbetering van de prijs-prestatieverhouding in de waterketen?

Een consument die vindt dat hij teveel betaalt aan rioolheffing kan naar de rechter stappen, zo stelt de MvT, maar dat is toch een zeer dure en omslachtige gang van zaken? Zou niet overwogen moeten worden om ook voor de gemeentelijke lasten een geschillencommissie in het leven te roepen?

De jaarlijkse kosten die huishoudens maken voor de rioolheffing zijn in dezelfde orde van grootte als die van de drinkwaterrekening. Toch is er –in tegenstelling tot bij het wetsontwerp Drinkwaterwet- in het wetsvoorstel gemeentelijke watertaken geen verplichte benchmark opgenomen. In Gelderland loopt momenteel de tweede fase van een vrijwillige benchmark. “De regering zal deze benchmark met belangstelling volgen.” meldt de Nota nav het verslag. De SP-fractie vindt dat een halfslachtige benadering. Als er een algemene benchmark komt op vrijwillige basis is dat mooi, maar het is zeer aannemelijk dat juist de zwakke broeders onder de gemeenten niet staan te trappelen om mee te doen. Daarom heb ik een amendement ingediend op nr.9 waarin een verplichte benchmark als stok achter de deur in de wet wordt opgenomen. Wat mij betreft krijgen de gemeenten nog enkele jaren de tijd om een goede & goedkope benchmark te ontwikkelen op vrijwillige basis. Afhankelijk van de ontwikkeling van de

kosteneffectiviteit bij de gemeentelijke taken zou daarna zo nodig een verplichte benchmark ingevoerd moeten worden.

Voorzitter, in de MvT worden (pag.24 ev) een boel woorden besteed aan de kosten die door middel van de rioolheffing kunnen worden gedekt. Maar het wetsvoorstel schrijft geen transparante opbouw van de rioolheffing voor. Dat lijkt de SP-fractie wél gewenst. Kan de minister aangeven wanneer die richtlijn kostendragers er komt?

Daarmee kom ik aan de zorgplicht voor grondwater in relatie tot de paalrot problematiek in een aantal gemeenten.

“Zorgplicht kan betekenis hebben voor toekomstige gevallen van paalrot.” stelt de nota naar aanleiding van het verslag.

Echter:

- de bewijstlast is aan degene die claimt;
- de bewijstlast lijkt ons zeer lastig, omdat de grondwaterstand beïnvloed wordt door vele factoren;
- de zorgplicht voor het grondwater is in het wetsvoorstel niet verder uitgewerkt ten aanzien van actief beleid om verergering van de paalrot problematiek te voorkomen.

De SP-fractie zou graag de algemene zorgplicht voor grondwater in de wet nader concretiseren, door gemeenten te verplichten om actief gebiedsgericht beleid te formuleren voor het creëren van een optimaal grondwaterpeil voor die delen van haar grondgebied waarvoor bekend is dat er een probleem is met de grondwaterstand. Dat kan te laag of te hoog zijn. Ik overweeg op dit punt nog een amendement in te dienen, maar zou graag eerst een reactie krijgen van de regering op dit idee.

Ik kom daarmee op de zorgplicht van perceeleigenaren.

De SP-fractie onderschrijft ten principale de wenselijkheid van een dergelijke zorgplicht. In het wetsvoorstel wordt voor gemeenten de mogelijkheid gecreëerd om bij verordening regels te stellen aan het lozen van regenwater en grondwater.

Deze mogelijkheid wordt in het wetsvoorstel verder niet uitgewerkt dan wel ingekaderd. Het is de vraag of dat verstandig is.

Zo is het duidelijk dat perceeleigenaren die op grote schaal in de open lucht materialen toepassen die verduurzaamd zijn met schadelijke impregneermiddelen, zoals wolmanzouten, daarmee het grondwater en eventueel het af te voeren regenwater vervuilen. Zou de wet daar niet explicieter over moeten zijn? Of vindt de regering het geen probleem als gemeente A dit soort praktijken per verordening gaat verbieden, terwijl gemeente B daar geen enkele moeite mee heeft? Vervolgens kan het water van de gemeente B immers alsnog terecht komen in de gemeente A, die juist zo zijn best gedaan had!

Een ander voorbeeld is de verhardingsgraad van percelen. Er zijn eigenaren die hun perceel waar mogelijk laten begroeien, wat een positieve uitwerking heeft op het bufferen en infiltreren van regenwater. Andere eigenaren zullen het onbebouwde deel van hun terrein afwerken met grind of bestrating. Dan is er vrijwel geen sprake van buffering en in mindere sprake van infiltratie. Tenslotte zijn er eigenaren die hun onbebouwde terrein het liefst volledig asfalteren, met als resultaat: 0% buffering en een maximale piekafvoer. Moet de wetgever de zorgplicht van de perceeleigenaar op dit vlak niet op zijn minst een klein beetje inkaderen?

Voorzitter, concluderend.

Het is goed dat de gemeentelijke zorgplicht beter wordt ingekaderd, maar dit wetsvoorstel heeft nog de nodige losse eindjes.